

Анотація навчальної дисципліни

Основи підприємництва у лісовому господарстві

- 1. Викладач:** *Сліпушко О.О., викладач вищої категорії*
- 2. Відділення:** *будівництва*
- 3. Циклова комісія:** *викладачів лісогосподарських дисциплін*
- 4. Освітній (освітньо-професійний ступінь):** *фаховий молодший бакалавр*
- 5. Освітньо-професійна програма:** *Лісове господарство*

Опис навчальної дисципліни

6.1. Кількість кредитів ЄКТС: 3

6.2. Загальна кількість годин: 90, в т. ч.

- аудиторних: 42

- самостійних: 48

6.3. Курс, семестр: *курс IV, семестр VIII*

6.4. Форма підсумкового контролю: *залік*

Мета навчальної дисципліни: *формування у здобувачів освіти системного уявлення про сутність, економіко-правові та інституційні засади підприємницької діяльності в лісовій галузі, а також засвоєння практичного інструментування щодо виявлення та оцінки бізнес-ідей, оцінювання ресурсно-сировинного потенціалу, бізнес-планування, формування маркетингових і фінансових стратегій, управління ризиками та організації сталого, екологічно відповідального лісового бізнесу в умовах ринкової економіки.*

6.5. Компетентності

6.6. Інтегральна компетентність: *Здатність здобувача освіти розв'язувати типові спеціалізовані задачі у галузі лісового, мисливського господарств, заготівлі лісової продукції або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів лісівничих наук та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.*

6.7. Загальні компетентності:

ЗК 1. *Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини, громадянина України*

ЗК 3. *Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.*

ЗК 4. *Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.*

ЗК 5. *Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово*

ЗК 7. *Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями*

ЗК 8. *Прагнення до збереження навколишнього середовища*

Спеціальні компетентності:

СК 2. *Здатність організовувати виконання виробничих завдань з ведення лісового та мисливського господарства*

СК 7. *Здатність реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень, їх біологічної стійкості, ощадливого використання лісових ресурсів.*

СК 8. *Здатність ефективно оцінювати та використовувати лісову продукцію*

СК 9. *Здатність розуміти проєктну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи*

СК 10. *Здатність організовувати роботу малих колективів виконавців*

СК 11. *Здатність формувати почуття відповідальності за виконану роботу.*

СК 12. *Здатність формувати екологічне мислення і свідомість, ставлення до*

природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля.

Програмні результати:

РН 1. Застосовувати базові гуманітарні, природничо-наукові та професійні знання для вирішення виробничих завдань лісогосподарської галузі

РН 2. Здійснювати пошук інформації з різних джерел для використання у професійній діяльності

РН 6. Застосовувати знання із економіки, законодавчих актів, нормативно-довідкових матеріалів, організаційно-управлінської документації для ефективної організації виробництва

РН 9. Вирішувати виробничі проблеми, що виникають у процесі професійної діяльності з технологічних, технічних, правових, екологічних, економічних аспектів залежно від зональних умов

РН 10. Організовувати та здійснювати управління виробничою діяльністю відповідно до встановлених технологічних вимог з лісовирощування та експлуатації лісових ресурсів

РН 11. Застосовувати знання з інформаційних та комунікаційних технологій з метою вдосконалення виробничих процесів у лісовому та мисливському господарствах.

Перелік тем навчальної дисципліни:

Тема 1. Зміст підприємництва.

Генезис та сутність підприємництва як соціально-економічного явища. Історична еволюція поняття у працях видатних економістів, взаємозв'язок категорій «підприємливість», «підприємець» і «підприємництво». Сучасне розуміння підприємницької діяльності, її ключові ознаки, принципи, функції та основну мету. Роль підприємництва в економічному розвитку, стимулюванні конкуренції та раціональному використанні ресурсів.

Тема 2. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності

Теоретичні та практичні засади функціонування підприємства як основної ланки ринкової економіки. Сутність, завдання та ключові ознаки підприємства, напрями його діяльності підприємства. Класифікації підприємств за формами власності, розмірами, способами заснування, організаційно-правовими формами господарських товариств та їхніми об'єднаннями. Правові аспекти припинення діяльності суб'єктів господарювання. Особливості розвитку інноваційного підприємництва.,

Тема 3. Мале підприємство в Україні.

Економічна суть, специфіка функціонування та особливості розвитку малого підприємництва в Україні в умовах сучасних викликів. Економічна роль малого бізнесу у підвищенні рівня зайнятості, диверсифікації ринку, стимулюванні конкуренції, розвитку місцевих громад та впровадженні інновацій., основні переваги та обмеження. Державна підтримка малого бізнесу в Україні.

Тема 4. Міжнародне підприємництво.

Сутність, специфіка та роль міжнародного підприємництва в умовах сучасної глобальної економіки, основні відмінності від внутрішнього бізнесу. Суб'єкти міжнародної бізнес-діяльності та ключові драйвери глобалізації.

Тема 5. Особливості та напрями підприємницької діяльності в лісовому господарстві

Особливості та напрями підприємницької діяльності у лісовому господарстві, її галузева специфіка, а також організаційно-правові та інституційні засади функціонування підприємств галузі. Сутність лісового підприємництва, ключові галузеві риси, організаційно-правові форми суб'єктів господарювання, особливості державного сектору, інституційне середовище та основні функції підприємств. Класифікація напрямів підприємництва. Концепція сталого підприємництва, сучасні тенденції розвитку галузі та вимоги до фахівця лісового господарства в ринкових умовах

Тема 6. Лісові ресурси як основа підприємницької діяльності.

Сутність, структура, класифікація та оцінка лісових ресурсів як природно-сировинного базису для ведення підприємницької діяльності. Специфічні риси лісу як бізнес-активу. Класифікація лісових ресурсів. Аспекти оцінки лісового потенціалу, історична еволюція та сучасні методи економічної оцінки. Правовий режим використання лісового фонду, дозвільна документація, екологічні обмеження, процедура оцінки впливу на довкілля.

Тема 7. Підприємницька ідея та можливості її реалізації у лісовому господарстві.

Сутність, класифікація, джерела формування та практичні механізми реалізації підприємницьких ідей у лісовому секторі. Класифікація ідей за ступенем інноваційності та ресурсною орієнтацією, джерела виникнення ідей та методи їхньої генерації. Оцінка життєздатності ідей, практичні напрями реалізації та покроковий алгоритм трансформації ідеї у повноцінний бізнес проєкт.

Тема 8. Підприємництво у сфері заготівлі та переробки деревини.

Організаційно-економічні та технологічні засади функціонування підприємництва у сфері лісозаготівлі й деревообробки. Сучасні методи та технології заготівлі деревини, застосування високопродуктивної спеціалізованої техніки, механізми аутсорсингу лісозаготівельних послуг, первинна та вторинна переробка деревної сировини, принципи каскадного лісокористування та розвитку безвідходних виробництв. Вимоги до якості та стандартизації лісопродукції, оцінка техніко-економічної ефективності деревообробних виробництв і логістика постачання сировини.

Тема 9. Недревні лісові ресурси як об'єкт підприємницької діяльності.

Економічний потенціал та практичні можливості комерціалізації недревних і другорядних лісових ресурсів. Специфіка заготівлі, переробки та реалізації продукції побічного користування, другорядних матеріалів. Технологія переробки кори на мульчу та біочар, організація сировинних заготівельних пунктів, створення доданої вартості на екопродукцію, дотримання санітарно-гігієнічних вимог, стандартизації та екологічних норм під час збору ресурсу без шкоди для лісових екосистем.

Тема 10. Рекреаційне, туристичне та побічне користування лісами як напрями підприємництва.

Специфіка та організаційно-правові механізми розвитку рекреаційного та туристичного бізнесу на землях лісового фонду. Напрями створення екологічних стежок, організація кемпінгів, рекреаційних зон, зеленого туризму, лісового оздоровлення (реабілітації) та мисливсько-рибальського господарства. Процедура отримання лісових ділянок у довгострокове тимчасове користування, визначення рекреаційної місткості та допустимого навантаження на лісові ландшафти. Монетизація нематеріальних екосистемних послуг лісу та поєднанню комерційної прибутковості з охороною біорізноманіття й соціальними потребами громад.

Тема 11. Бізнес-планування у лісовому господарстві..

Методологія та практичний інструментарій розробки бізнес-планів для започаткування чи розвитку бізнес проєктів у лісовому секторі. Структура, логіка та ключові розділи бізнес-плану, особливості розрахунку капітальних та операційних витрат з урахуванням тривалості виробничого циклу, прогнозування грошових потоків, визначення точки беззбитковості та оцінки термінів окупності інвестицій. Специфіка врахування природно-кліматичних та біологічних чинників у фінансово-економічних розрахунках.

Тема 12. Маркетинг та ціноутворення у підприємницькій діяльності лісогосподарських підприємств.

Особливості застосування маркетингового інструментарію та формування цінової політики на ринку лісопродукції й лісових послуг: специфіка аналізу попиту та пропозиції на деревну й недревну сировину, сегментація ринку, дослідження конкурентного середовища та канали збуту, механізми біржової торгівлі деревиною, аукціонні продажі, прямі контракти та експортні стратегії, методи ціноутворення, роль міжнародної сертифікації.

Тема 13. Фінансування, доходи, витрати та прибуток у лісовому підприємстві.

Фінансово-економічний механізм функціонування лісогосподарських підприємств: джерела фінансування діяльності, структура доходів від реалізації основної продукції,

побічного користування та надання послуг, класифікація та склад витрат, формування собівартості продукції, порядок формування, розподілу та використання прибутку, рентні платежі та податкові зобов'язання в лісовій галузі.

Тема 14. Підприємницькі ризики та оцінювання ефективності діяльності лісогосподарського підприємства.

Класифікація, специфіка та методи управління ризиками у лісовому підприємстві). Інструменти мінімізації та страхування ризиків. Оцінка ефективності діяльності підприємства за допомогою системи показників: економічних, екологічних та соціальних. Методичні підходи до інтегральної оцінки успішності бізнесу на засадах сталого розвитку.